

Nr 304

Av herr **Nordgren m. fl.**, *angående lån till uppförande av skyddsrum för företag.*

(Lika lydande med motion nr 268 i Första kammaren)

Inom vissa tätorter föreligger skyldighet för industriföretag av viss storlek att uppföra skyddsrum. Denna förpliktelse regleras i civilförsvarslagen enligt § 24, mom. 2:

”Industriella anläggningar vid vilka i regel minst 25 personer samtidigt äro sysselsatta eller som tillsammans med annan eller andra närbelägna anläggningar utgöra en grupp, inom vilken i regel minst 25 personer äro sysselsatta” (SFS nr 74, år 1960).

Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta dels om vilka orter och områden som skall vara underkastade skyddsrumspflicht, dels vid vilken företagsstorlek denna skyldighet skall träda i kraft.

Enligt nu gällande lagstiftning kan statliga bidrag till uppförande av skyddsrum utgå enbart till kommuner och offentliga organ samt enskilda personer eller korporationer, som bygger skyddsrum vilka skall stå till allmänhetens förfogande och vilka tillkommer i stället för kommunalt uppförda allmänna skyddsrum. Övriga enskilda företag måste själva taga på sig den merkostnad som betingas av kravet på skyddsrum. Detta innebär att företag, vilka är belägna i områden som ur totalförsvarssynpunkt betraktas som riskbetonade, kommer att belastas med extra kostnader i fråga om både **anläggningskapital** och fasta driftutgifter, under det att företag i andra regioner utan skyddsrumspflicht undgår dessa merutgifter. Äläggandet att bygga skyddsrum påverkar således företagens konkurrensförutsättningar och får därmed icke avsedda lokaliseringspolitiska verkningar.

Till följd av kreditläget har det under en följd av år varit svårt för de mindre företagen att skaffa kapital för utvidgningar och nyanläggningar. Eftersom statsmakterna lagstiftningvägen ålagt vissa grupper av företagare att svara för skyddsrumsbbyggande, förefaller det rimligt att staten underlättar finansieringen av den del av byggnadskostnaderna som avser skyddsrum genom att ställa lån för skyddsrumsbbyggande till företagens förfogande. I detta sammanhang bör observeras att tack vare den moderna byggnadstekniken företagen numera i vissa delar av landet kan uppföra s. k. källarlösa fastigheter, vilka ställer sig billigare i produktion än de tidigare traditionella hustyperna. Skyddsrumspikten innebär i dylika fall att företagen tvingas att tillgripa ett

kostsammare byggnadssätt än som ur byggnadsteknisk och företagsekonomisk synpunkt skulle vara motiverat. Även detta talar för att statsmakterna har en skyldighet att bisträcka företagen med lånemöjligheter.

Här kan erinras om att riksdagen år 1957, på grundval av proposition nr 144 rörande bl. a. beredskapslagring av mineralolja under perioden 1958—1962, beslöt att lämna bidrag till kostnaderna för oljelagringsprogrammets genomförande med 360 milj. kronor. De statliga bidragen skulle utgå i form av ränte- och amorteringsfria lån, som skulle avskrivas årsvis med lika delar under en tid av 20 år med början vid utgången av året efter det år, under vilket lånet utlämnats. Enligt Kungl. Maj:ts föreskrifter av den 11 april 1958 beviljas lån dels såsom bidrag till kostnaderna för uppförande av oskyddad ovanjordsanläggning för lagring av mineraloljor samt anskaffning av lager (lån för *oskyddad lagring*), dels såsom bidrag till merkostnaden för uppförande av mot förstöring genom bombanfall eller beskjutning skyddad lageranläggning (lån för *skyddad lagring*).

När det gäller vanliga skyddsrum för näringsföretag, vilka under fullt fredsmässiga förhållanden i viss utsträckning kan utnyttjas för lagerändamål o. d. torde det icke vara påkallat att staten övertar hela kostnaden genom att lämna ränte- och amorteringsfria lån. Som tidigare utvecklats synes däremot starka skäl tala för att staten underlättar skyddsrumsfinansieringen i den mera begränsade formen att staten ställer lån till förfogande för nämnda ändamål. Amorteringstiden bör förslagsvis fastställas till 20 år. Enligt vår mening bör man överväga om dessa lån icke bör vara helt räntefria.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande inrättandet av en lämplig låneform, avseende lån till uppförande av skyddsrum för företag.

Stockholm den 25 januari 1962

Hans Nordgren

Karin Wetterström

Gösta Darlin

Harry Carlsson
i Tibro

Olle Westberg

Bo Turesson